

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Készen nem adotnak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatásban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: NÉMETH ÖDÖN.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre . . . 2 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilvántartás 50 kr. Többesírti hirdetéseknek engedély
--	---	--	--	--

Székesfejérvár ünnepe.

Lezajlottak a fényes ünnepségek. Az öskoronázási város fölé ismét esend, az a halotti csend borul, mely a kisvárosok holt szezonját jellemzi. Az utcákon semmi jel, hogy itt két nappal ezelőtt az ország egyik legfényesebb egyházi ünnepélye tartott, melyen az egész fejérmegye osztály és rangkülömbőség nélkül egybeolvadt a vallásos és hazafias érzés áhítatos ünnepelésében.

De hiszen a székesfehérvári Szent István napján lezajlott ünnepély, nem is a külvilág ünnepélye volt, hanem a hit s az érzelme ünnepe. Nincs szükségünk látható emlékekre, hogy e nagy nap örök-emlékezetté legyen előttünk. Lelkünk világa a fényes egyházi ünnepélyek alatt megtisztulva a földi salaktól, Szent István ünnepekor közelebb jutott az éghez, az Isten trónusához, a hol a végtelen kegyelem forrása lakozik, mely véd, mely áld és felel.

Hála az egyházmegye főpásztorának, kinek nemesen érző szíve a legmagasztosabb ajándékban részesíté hivat. Hála neki, hogy ez ünnepélyek rendezésénél nem kimélt fáradságot, nem anyagi áldozatot és hála neki főképpen azért, hogy hathatós befolyásával a szent atyánál közbenjárta, hogy a szentekrelye buzgó zarándokai az egyházi kegyelemben, a teljes búcsúban részesüljenek. Többet adott ő ezáltal nekünk, mintha gazdag palotákat építtetett volna, mert mindnyájunk lelkében emelt oltárt a vallásosságunk és a hazaszeretethez.

Hála neki, hogy ez ünnepélyt nemes lélekkel tervezte, annyi jóakarattal és buzgalommal rendezte és lélekemelően befejezte. Sokkal közelebb áll ő a mi szíveinkhez, semhogy dicséretére többet is szabadna mondanunk.

És ha ez ünnepségek fényes sorozatán végig tekintünk, a hála könnye ragyog a szemünkben.

Nem a mindennapi szeretet, nem a szokásos kötelesség hozta körünkbe ünnepségeink koronáját, hívő lelkünknek legnagyobb támaszát, az uralkodó család fenséges tagját, József Ágost főherceget. Ugy jött ő ide közbénk, mint hívő ember, mint fejérmegyei hírtokos! És hogy itt volt jó, öreg királyunk engedelmeivel, olyan fényt árasztott az ünnepségekre,

melynek ragyogását késő unokáink is büszkén, hálásan fogják felemlíteni. Ha elfogulatlan krónikása a történelemnek a mai kor eseményeit megírja, úgy fogja őt felemlíteni, mint világitó tornyát a viharos idők tengerének, a kitől a messzeségbe áradó fény, utat jelöl a viharban hánvatot hajósnak. Igen! e fenséges urnak vallásos áhítata, a legfőbb bizonyítéka a hit szükségének, a legnagyobb dicsőítése az Isten hatalmának. Nem csak a szegény embernek, a napi gonddal küzdőnek, — a hatalom legmagasabb fokán élő embernek, a földi javakban bővelkedőknek is szüksége van Isten kegyelmére. Köszönet érte a fenséges Urnak, hogy jelenlétével itt Székesfejérvár ünnepén ezt bebizonyította; köszönet, hálás köszönet azért is, hogy áhítatos vallásosságával a legnemesebb példával járt elől.

Isten, kihez oly buzgón imádkozott, csak az viszonzhatja ezt a jótéteményt, mi csak hálás szívünknek örökké élő szeretetét vihetjük magas szíve elé.

Ahítatos lelkünkben az ima szava csendül; bűnös lelkünk megtisztul a földi salaktól s közelebb érzi magát a menyek Urához, ha eszünkbe jut a bitoros főpap jelenléte ünnepélyünkön. Mily fényt és áhítatot gerjesztett jelenlétével az egyházi ünnepélyeken. Milyen nagy volt, midőn érintkezett a mindennapi emberekkel! A szellem óriás, a hitbuzgó főpap, a szeretetteljes ember volt minden alkalommal. Legyen áldva Istentől, legyen szeretet minden embertől, hogy a mi szerény városunkba elfáradott, hogy örökké fülünkbe csengő szavával vigasztalt és telemelt. Tudjuk jól, hogy nem azért jött ő ide, hogy a mi elismerésünket s hálás köszönetünket kiérdekelje. Hiszen a mi szavunk gyöngye és erőtlén, hogy meghálálhassuk, hogy érdeme szerint dicséretünk az ő jelenlétét. Istennek, hazájának óhajtott szolgálni ő, midőn az egyház és az ezeréves haza együttes ünnepélyére elfáradott. Isten áldása bizonyítással kíséri léptei nyomát, és a nemzet is, mely büszkén vallja őt magának, megfogja találni az utat, hogy haláját lerója iránta. Mi csak hálásszívünknek köszönetével tudunk adózni az ő jóságáért.

Veszprém egyházmegyének hitbuzgó püspöke, a ki szerénységében visszahúzódt minden ünnepléstől, a ki valósággal nem akarta észrevétni magát, nem kevésbé tette érzelmessé hálás szívünk szere-

vetére önmagát. Nagy az ő vallásos hite, nagy kell hogy legyen hazaszeretete, hogy a katolikus egyetlek kongresszusán aratott fényes szónoki diadala után eljött közibénk, hogy itt jelenlétével fényt árasztson ünnepségünkre. Ajáljuk nagyon, hogy szerényen visszahúzódtott itt léte alatt s még egy szónoklatban sem akarta hallatni arany-szavát. Nagy hit, nagy hazaszeretet és főképp nagy szerénység kell ehhez. Legyen azért meggyőződve, hogy mi éreztük az ő jelenlétének dicsőségét és hálás szívvel fogjuk emléket őrizni mindenkoron.

A székesfehérvári Szent Istvánnapjának lefolyásáról az alábbi részletes tudósításokban számolunk be.

A vendégek érkezése.

Már szerdán a délutáni órákban teljes díszbe voltak öltözve a városnak különösen azon utcáin, melyek a Szent Istvánnapi körmenetnek kiváltak jelvé. De lobogóval voltak díszítve a vasúthoz vezető utcák háza is, a melyen vendégek voltak érkezendők.

Este 6 óratájban gyülekeztek a kocsi a városház előtti téren s a város közönségének dicséretére lehet felemlíteni, hogy a város felhívása következtében körülbelül 30–35 fogatot bocsátottak a fogadást rendező bizottság rendelkezésére. Dr. Steiner Fülöp püspök maga három fogatát küldötte el. A fogatok nagy sokasága 6 óra tájban sorakozott s hosszú menetben megindult a vasut felé.

Az első kocsiiban Seidel Lajos főkapitány úr Tomcsics Gyula tanácsokkal, a második kocsiiban Havranek József polgármester úr az utána következőkben pedig a városi tisztikar és a bizottsági tagok.

Prifach József pápai praelatus, nagyprépost és Károly János kanonok, kik a püspök nevében fogadták a vendégeket, már előzőleg kihajtottak az állomáshoz.

A pályaudvar az érkező vendégek tisztelére szépen fel volt díszítve. A főbejáratot apró nemzeti színű zászlók és zöld falomból készült fonatok övezték. Az első osztályú váróterem úgy külső, mint belső ajtaját szintén gazdagon díszítették fel. A folyosó falait Magyarország czimerével díszítették s a külső kapunál is két oldalt hatalmas cserkoszoru között hazánk szép czimere ragyogott felénk.

Lassanként az egész pályaudvar megtelt. A falragaszokon értesített polgárok sűrű tömegben lepték el a peront, hogy jelen lehessenek a vendégek üdvözlésénél.

A vendégeket hozó vonatnak kevéssel fél hét óra után kellett volna megérkeznie. A vonat azonban késétt, a mely körülmény még jobban fokozta a közönség lázas érdeklődését. Kilenzpercnyi késés után végre jeleztek a vonat érkezését, s kevéssel reá hatalmas dübörgéssel berobogott a gépkolosszus a fedett pályaudvarra.

Mai lapunk 8 oldal.

A vendégeket hozó első osztályú kocsit közvetlenül a váróterem előtt állott meg.

A közönség soraiban nagy mozgás támadt, mindenki elsőnek akarta meglátni a vendégeket, különösen pedig a bíboros főpapot.

Schlauch bíbornok szállott le elsőnek. A bíbornok középtermetű karcsú alak, finom, nemes arozáli, szép, öreg ember, magas kora daczára rendkívül fiatalos mozdulatokkal. Szeméből a jóság s a kedély csillámlik elő, a mely rendkívül vonzóvá teszi egész egyéniségét.

Utána Hornig báró veszprémi püspök szállott le, a ki az nap aratta legfényesebb szónoki dícsőségét a katolikus kongresszuson mondott, rögtönzött beszédével.

Harmadiknak Zichy Nándor gr. szállott le a kocsiból, utána pedig a két egyházfejedelem kísérete.

A bíboros kíséretében jöttek: Palotay László kanonok, Deuts János és Nogelly István címzetes kanonokok, Fetsner Antal pápai káplán, a bíboros titkára, Székely István dr. és Vucskics Gyula dr. teológiai tanárok, Allacs Károly, Rérmann Márton, Spett Gyula és Szuhaneck Antal plebánosok.

A veszprémi püspök kíséretében jöttek: dr. Rada István a püspök titkárja és Reinprecht Antal püspöki jószágkormányzó.

Az elsőosztályú váróterem előtt fogadta Prifach József pápai praelatus, nagyprest, a bíboros a püspök nevében. Rövid, az alkalomnak megfelelő beszédet mondott, de hangjából a szeretet édes melege áradt szíjjel s a nemes léleknek szívélyes üdvözlése az elmondott pár szóval tökéletesen meghódította a vendégeket. Beszéde a következő volt:

Főmagasságu s főtisztelendő Bibornok és Püspök ur! Hódolva tisztelt kegyelmes Urunk! Mi a székesfejérvári székeskáptalannak nagyprestja és éneklő kanonokja azon kitüntető megkülönböztetésben részesültünk, hogy Eminenciát méltóságos Püspökünk nevében itt Szent István városának külsőben hódolatjeljesen fogadjuk és tiszteletteljesen felkérjük, hogy Eminenciát itt tartózkodásának idejére méltóságos Főpásztorunknak legszivesebben felajánlott püspöki palotáját szállásul és lakásul kegyesen elfogadni méltóztatassék. Midőn e magas megbízatásban ezennel a legnagyobb örömmel eljárni szerencsések vagyunk addig is, míg ezt méltóságos Püspökünk személyesen fogja tehetni, Eminenciát egy szívinkből fakadt Isten hoztallal hódolatjeljesen üdvözlöljük, felszentelt kezeit mély alázattal csókoljuk és magunkat Eminenciát magas kegyeibe ajánljuk fűi bizalommal. Isten hozta Eminenciát körünkbe. (Zajos eljenzés.)

Az eljenzés lecsillapulta után Prifach József pápai praelatus, nagyprest bemutatja az érkezett vendégeknek először Károly János kanonokot, majd Havranek József polgármestert, a ki a város nevében a következő beszéddel üdvözölte a bíbornokot.

Főmagasságu Bibornok ur!
Kegyelmes Uram!

A magyarállam fennállásának ezredéves ünneplése a reánk következő napon érndi el bensőségben az ő fénypontját, midőn Szt. Istvánnak, a magyarállamot megalkotó nagy királynak köztünk élő és felettünk örökös szelleméhez fordul a magyar nemzet minden hű fia, hogy fűi kegyelettel mondjon hálát az ő emlékének. Buda és Székesfejérvár városok, mint a hol a szt. király ereklyéi őriztetnek — főpontjai a nagy nemzeti ünnepek; mert bár széles e hazában ünnepli a szt. király emlékét minden magyar, de a hazafűi kegyelettel fokozott vallásos érzület száma ezerek szívét irányítja e helyek felé, hogy közvetlen szemlélői legyenek azon szent ereklyéknek, melyek dícső emlékü nagy királyunk életében édes hazánkra oly sok áldást és dícsőséget árasztottak és amelyek ma is a belőlünk kiirthatlan kegyelet erejével

a legnemesebb érzéseket kelteik fel sziveinkben.

Hálával fogadja a város hazafias közönsége, hálával fogadja ez ősváros népe, hogy Árpád-kori királyaink által lakott és talán minden porszemben dícső emléket őrző ezen város falai között üdvözölheti Eminenciát mint hazánk egyik bíboros főpapját, mert azt a hírt, azt a dícsőséget jött ápolni és növelni, mely e városnak az idők romboló hatalmával szemben egyetlen kincsül maradt vissza, mert hazaságot és kegyeletet jött hirdetni azon szent romokról, melyek felett hajdan Szt. István király fényes palotájából terjedt szét nemzetünk szent hitünk, a szeretet vallása.

Hála telt szívvel üdvözölöm tehát Eminenciát városom közönsége nevében és örvend az én lelkem, hogy Eminenciát nemes szive a vallásos érzület és hazafűi kegyelet által vezéreltetve Szt. László városából e most kegyhelyé avatott Szt. István városát szerencsésítetni s e nagy nemzeti ünnep fényét magas megjelenésével előttünk örökre emlékeztetéssé tenni méltóztatott.

Az Isten hozta körünkbe Eminenciát és engedje az ő végtelen kegyelme, hogy Eminenciának a hazáért dobogó nemes szive a város közönségének vallásos és hazafias ünneplésében üdvöt boldogságot találjon.

Schlauch Lőrincz bíbornok válaszolt ezután. Lágy csengésű hangja valósággal elragadta a hallgatóságot, a kiknek nagyrésze még nem hallotta volt beszélni a magyai szónoklatot és pár. lan mesterét. A beszéd alig volt több a szokásos köszönetnél s mégis majdnem könyezéssig meghatotta a hallgatóságot, s e hatás bizonyítja legjobban a bíboros hatalmas szónoki képességét.

A beszéd után Prifach József pápai praelatus bemutatta a közelben álló báró Fiáth Miklós főispánt is, ki a bíbornokkal egy vonaton jött s azért bocsánatot kért, hogy uti ruhája nem lehet a magas fogadtatáshoz méltó. Bemutatta Prifach pápai praelatus Seidel Lajos főkapitányt is bíborosnak.

A bíboros ezután követte br. Hornig Károly veszprémi püspök s a fogadására kijött urak által, az első osztályú váróterem keresztül, mely előtt a városi tüzoltók állottak sorfalat, megindult dr. Steiner Fülöp megyés püspök kocsijához, melyben br. Hornig Károly veszprémi püspökkel együtt foglalt helyet.

A pályaudvar előtt több ezerre rugó néptömeg óriási lelkesedéssel üdvözölte a bíborost s a veszprémi püspököt, kiknek láthatólag jól esett Székesfejérvár vallásos polgárainak nagy lelkesedése és tisztelete.

Az ut befelé a városba már valóságos diadal ul volt.

Az utcákon két oldalt csoportosan állott a nép s a magas vendégeket üdvözölő hatalmas éljenzések elhallatszottak majdnem a hosszú kocsi végéig. Némely helyen a nép kalap levéve s kendő lobogtatásával fejezte ki a vendégek iránti mély hódolatát.

A püspöki palota akkor már teljes díszben állott.

Homlokzatán 4 nagy nemzeti és a legfelső csucson a fehér-sárga pápai zászló lengett. Az első emelet ablakai alatt nemzetiszűri girland fut végig, míg az erkély bordó bársonnyal van bevonva, melyen a magyar czimer díszelleg. A kaput is eltakarják a nehéz vörös függönyök.

A kaputól szőnyeg vezet a délszaki virágokkal ékesített lépcsőházhoz.

Tisztelgések.

Mikor a magas vendégek harangzúgás között a püspöki palota elé érkeztek, ott már oly sürű néptömeg várta érkezésüket, hogy alig lehetett járni.

A palotában Steiner Fülöp dr. megyés püspökünk fogadta összes papságának élén a magas vendégeket.

Megköszönte Schlauch Lőrincz bíbornok, hogy meghívásának engedett s megíztelte magas jelenlétével a várost és püspöki palotáját. Ezután fölvezette lakosztályaiba a bíborost és a veszprémi püspököt.

Alig tért be a bíboros lakosztályaiba, már is megjelent előtte az összes fejérvári papság

Prifach József pápai praelatus, nagypresttal élén. Dr. Steiner Fülöp megyéspüspök bemutatta a bíbornoknak a papok nagyobb részét. Schlauch bíbornok többeket megszólítással tüntetett ki, hosszabb ideig beszélgetett gróf Zichy Gyula felszentelt áldozárral is.

A tisztelgés után a bíboros belső szobákba vonult, hol Zurn a tábornokot fogadta, ki a katonaság mély üdvözlését tolmácsolta.

Kevésssel utóbb a városi tisztikar és a törvényhatóság tagjai tiszteltek a bíboros előtt báró Fiáth Miklós főispán vezetésével. A bemutatásokat a főispán közösközte. A tisztelgők közt voltak: Havranek Lajos polgármester, Seid Lajos főkapitány, dr. Major Ferenc városi főorvos, Nemsics Gyula, Tomcsics Gyula és Keresztes Ignác városi tanácsnokok, dr. Szabady József ügyvéd, Gebhardt Bódog városi aljegyző, Alaghy Dezső iskolaszéki elnök, Göböl János György iskolai igazgató, Winkler Vilmos városi főmérnök s számos városi bizottsági tag.

A bíboros a bemutatás alatt többet megszólítással tüntetett ki. Különösen Alaghy Dezső iskolaszéki elnökkel beszélt hosszabb ideig. Élénk érdeklődéssel tudakozódott az iskola állapotokról, mert mint mondá, ugy hallotta, hogy a székesfejérvári tanintézetekben igen alapos oktatást nyerne a tanulóknak. Különösen a gimnáziumot hallotta dícsérni.

A tisztelgés végeztével ismét bevonult belső lakosztályaiba.

A főherczeg érkezése.

Eljött József Ágost főherczeg is az ünnepekre, hogy magas személyével emelje fényét az őskoronázó város falai közt szt. István király emlékének dícsőségére rendkívüli módon megtartott ünnepegeknek.

A főherczeg érkezését kedden délután tudatta dr. Steiner Fülöp püspökkel táviratban.

A népszerű főherczegi család iránt érzett szeretetünkkel vártuk annak mindnyájunk előtt kedves tagját. Büszkék vagyunk rá nagyon, hogy a mi megyénkben lakik a fenséges család s e büszkeségünk csak nőtt az által, hogy a főherczegi család is megyénkhez tartozónak tartja magát, mert hisz a fiatal főherczeg is, a ki Martonvásáron lakik állandóan, ugy jött el a mi nagy ünnepegünkre, mint a megyének birtokosa.

Ürvendett egész Székesfejérvár közönsége midőn látta a fiatal főherczegünk daliás alakját s az ő igazi vallásos érzései nagyban hozzájárultak a gyöngék hitben megerősödéséhez.

József Ágost főherczeg szerdán augusztus 19-én este 9 óra 15 perczkor Budapest felől érkező gyorsvonattal jött Székesfejérvárra.

A vasuti Perron nagy számu közönség várta, mely nyugtalanul leste, a főherczeg hozó vasut megérkezését. A vonat alig állott meg, megjelent az első osztályú kocsijában a fiatal főherczegnek daliás alakja.

A fiatal főherczeg fogadására megjelent a pályaudvaron dr. Steiner Fülöp megyés püspök, Prifach József pápai praelatus, nagyprest, br. Fiáth Miklós főispán, Seidel Lajos főkapitány és számos egyházi férű.

Cs. és kir. Fenséges főherczeg ur!

A legmélyebb hódolattal üdvözölöm cs. és kir. Fenségedet s ugy a magam, mint papságom s hieim legbensőbb köszönetét teszem lábainhoz a nagy kegyességért, a mellyel Szent István ünnepeére ősi városunkba jönni s ez ünnepe fényét magas jelenlétével emelni méltóztatik. Mióta Szent István sirja feldulva lett, az Árpád királyi ház sarjadekaiból, hön szeretett Felsőleges uralkodó családunk tagjai közül senki sem vett részt ez ünnepen; ez ősi városban.

Cs. és kir. Fenséged, mint e megyének kimondhatatlan örömről lakója, felidézze ezen ősi város ama dicső emlékeit, Isten áldja meg ezért cs. és kir. Fenségedet: (Lelkes éljenzés)

Ezen üdvözlésre ő cs. és kir. fensége örömet fejezte ki a felett, hogy a szent ünnepre eljöhettek.

A főherczeg szavait a nagyszámu közönség lelkes éljenzéssel fogadta.

Ezután a fiatal főherczeg báró Fiáth Miklós üdvözlését fogadta. A püspök bemutatva azután Prifach József pápai praelátust a főherczegnek.

A tisztelgés után József Ágost főherczeg a püspök jobb oldalán haladt a szépen feldisztelt első osztályu várótermen keresztül a püspöki kocsihoz, melyben helyet foglalt dr. Steiner Fülöp püspökkel. A második kocsiba ült Prifach József pápai praelatus nagyprépost, Szmercsányi ezredes, a főherczeg kamarai előjárója és Streit Ferenc a püspök udvari papja.

Ammere a kocsi haladtak mindenütt kisebb-nagyobb tömegekben várta a polgárság a főherczeg, de különösen a püspöki palota előtt több ezren állottak. Az érkező főherczeg mindenütt kalaplevéve és éljenzéssel fogadták.

A püspöki palotába érve József Ágost főherczeg Schlauch Lőrincz bíboros és Hornig Károly veszprémi püspök fogadta.

Az érkezés a templomba.

Miután a körmenetnek reggel 8 órakor kellett megtartania, már 7 óra tájban gyülekezett a közönség a székesegyház előtt, míg a vidékről érkezett bucsusok a körmenet utvonalaiba torkoló utcákban állították fel, hogy onnan a körmenethez csatlakozhassanak.

Háromnegyed nyolc óra tájban már ott voltak a megye és város előkelőségei is, a kik a templomon kívül várták be József Ágost főherczeg érkezését. A papság pedig a templom bejáratánál foglalt állást.

Az egyházfjedelmek közül elsőnek Dr. Steiner Fülöp püspök érkezett meg, a ki a templom ajtóban várta be vendégeinek érkezését.

Kevéssel Steiner püspök jövele után érkezett József Ágost főherczeg, dragonyos tisztú egyenruhába, Szmercsányi ezredes kamarai előjárója kíséretében, a ki a templomban a papság élén Steiner Fülöp püspök fogadott, elébe tartva a szentelt viz tartót, melyet a fiatal főherczeg áhitatosan érintett meg jobbajával és keresztet vetett magára. Ezután Steiner püspök bevezette a fenséges urat a szentélyben részére főtartott díszes imaszámolyhoz.

A fiatal főherczeg után a kívül várakozó polgári és katonai notabilitások is bementek a templomba és ott elfoglalták a részökre kijelölt helyeket. A katonaság a jobb oldali padosorokban, a polgári hatóságok képviselői pedig a baloldali padosorokban foglaltak helyet.

Mikor Schlauch bíbornok megérkezett a lezárt a fogatról Steiner püspök neki is átnyújtotta a szenteltviztartót, mellyel a bíboros főpap először saját homlokát érintette, azután meghintette az összes jelenlevőket, majd átnyújtotta Steiner püspöknek, azután bevonult a papság a templomba.

Elöl Krensz Ignác ceremonárius ment, utána a két gyertyát vivő akolitus között az apostoli keresztet vitték. Ezt követte a papság, melynek sorát a növendék papság nyitotta meg. A növendék papok után jöttek a helybeli és vidéki papok a kiknek sorát a káptalanok tagjai zárták be. Ezután Hornig Károly báró és Steiner Fülöp dr. következtek s pár lépéssel utánuk gyönyörű bíbor selyem ruhájában rendjeleivel ékítve Schlauch Lőrincz bíbornok, ki apostoli áldását osztva a közönségre, ment a szentélybe. A bíboros uszályát

egyik udvari papja vitte, végül három díszbe öltözött hajdu következett, a kik a szentély rácszatánál foglaltak állást.

A szentélyben a bíbornok rövid imát mondott a középben felállított imaszámoly előtt azután a menyézetes püspök emelvényen egyházi ruhát öltött, ugy szintén Hornig és Steiner püspökök is. Mind a hármán pluvialeban voltak mitrával fejűk.

Az egyházi ruhába öltözve a papság ugyanazon sorrendben, a melyben bevonultak a templomba a szent ereklyéhez mentek. Miután Schlauch bíbornok a szent ereklyét kétszer incenzálta, hangosan elmondta a Szent Istvánról szóló imát. Ennek elhangzása után Krécsy lovasberényi, Szerbeczky pátkaí plepánosok, Peék Gyula hitoktató, Kiss Arisztid sz. ferenczrendi szerzetes, Horváth Imre segédlelkész és Chay Antal karkaplan kik valamennyien a Mária Terézia királynő általy a székesfejvári székesegyháznak adományozott dalmatikákat öltötték magukra vállakra emelték baldachinostal együtt a szent ereklyét és ezzel megindult a körmenet.

A körmenet.

A körmenet a következőkép alakult.

A körmenetet honvéd gyalogság nyitotta meg. Utának a honvéd zenekar, azután pedig a papság ment a már említett sorrendben. A papság után a szent ereklyét vitték, előtte Schlauch bíbornok, jobb oldalán Hornig báró püspök, baloldalán Steiner Fülöp dr. püspök közvetlenül utána pedig József Ágost főherczeg haladt, a kit pár lépéssel hátrébb Szmercsányi ezredes, kamarai előjáró követett. Azután a megyei és városi notabilitások jöttek, kik között ott voltak: Zichy Nándor, id. Zichy János, ifj. Zichy János, Zichy Ráfael és Czirály Antal grófok, Fiáth Miklós báró főispán, Havranek József kir. tanácsos polgármester, Huszár Ágoston alispán Seidl Lajos főkapitány, Major Ferencz dr. főorvos, Fiáth György, dr. Arokay Antal Meszlény Pál földbírtokos, Ganczky Floris kir. közigazgató és Heinrich Lajos tiszti főorvos díszmagyarban ott voltak továbbá Tóth Aladár. Székesfejvár orsz. képviselője, Major Lajos pénzügyi titkár, Gubel János György iskolai igazgató, dr. Szabady József ügyvéd, Brünner János posta és távirat főnöke, gróf Festetics Benő kir. tanfelügyelő, Keresztes Ignác, Nemsich Gyula és Tomsich Gyula városi tanácsosok.

A városi és megye bizottsági tagok után a virágos koszorúkkal ékesített templomi zászvivő leányok s az ezernyi vidéki bucsus nép jött, ezekután a városi polgárság óriási csoportja s végül egy honvéd gyalog század zárta be a menetet.

A menet utja mindenütt be volt hintve virágokkal, mintha letépték volna a mezők virágát mind, az egész utvonalon virágokon jártunk. Az utak két oldalán a kíváncsiak ezrei állottak sorfalat, a szűk utcákon azonban a gyalogjáróknak a körmenet egész ideje alatt nem volt szabad megállani. Ez oko- előrelátással megtett rendőrségi intézkedésnek köszönhető, hogy a szűk utcákon sem történt a körmenet egész vonalán keresztül torlás, a mitől pedig joggal tartottunk. A rend különben is példás volt mindenfelé. A rendfentartására a rendőrökön kívül a városi tanítók s a tűzoltók is felügyeltek.

A körmenet a következő utvonalat tette meg. A székesegyházból kiindulva a Szt. István-utczán át megkerülve Szent Ferenczrendiek templomát, végig haladt a Kossuth-utczán s a megyetérén és a Szent-István-utczán visszatért a székesegyházba.

Az istentisztelet.

A székesegyházba visszatérve a hivatalos személyiségek ismét elfoglalták helyeiket, melynek megtörténte után bebocsátották a közönséget, a mely a nagy templomot zsúfolásig megtöltötte. Ennek daczára a hívőknek több mint fele kívül maradt a templomon.

Ma y e r Károly székesfejvári kanonok ezalatt felment a szószékre s ott elmondotta a híres egyházi szónok egyikét legszebb szent beszédeinek.

A szent beszédből közöljük a következőt:

Nincs város, mely Székesfejvárnál több joggal, nagyobb buzgósággal, fényesebb ünneppel ünnem meg századok óta a mai napot, midőn annak ünnepeit emlékének, ki országunk első királya, hazánk atyja, nemzetünknek boldogítójája volt.

De szent István régi, fényes bazilikájának felulása óta soha annyi kegyelettel, soha annyi fényvel nem ünnepele még városunk szent István emlékét; soha annyi dicsőséggel és megtiszteltetéssel nem érte e szent havakon emelkedő várost, mint most, midőn legörvendetesebb meglepetésünkre közöttünk látjuk szent István királyunk méltó utódjának apostoli királyunknak, az általunk hön szeretett uralkodó családunknak nemes tagját cs. és kir. Fenséged magas jelenlétében! Istenem! mintha szülővárosom régi dicsőségét látnám megújulni, mintha lelmem előtt felbrednének II. András király decretumának betűi: „ezennel elrendeljük: hogy jövőre évenként Székesfejvárcsát fogjuk szent István napját személyesen megünnepeelni, ha csak fontos állami gondok vagy betegség által nem leszünk akadályozva.” S hozzá teszi II. András a következő szöveget: „ha pedig akadályozva lennénk, akkor kétségtelven helyettesíteni fog minket az ország nádora.”

Soha annyi fény és megtiszteltetés nem érte városunkat, mint most, ezredéves ünnepeink kapcsán, midőn egyházmegyénk Főpásztora, régi és hó vágyától indittatva, miszerint vajha ezen ősi koronázó város, hol nemcsak szent István tetemei nyugodtak, hanem első szent királyunk apostoli gondjainak, nemzete jólétére és felvirágztatására irányuló fáradsalmainak, könnyeinek, büles kormányának székhelye volt, ezen dicső emlékekhez méltóan, tehát más városoknál kiválóbban, a lelkekre üdvösségesebben róhassa le háláját szent István királyunk iránt: egyenesen e Szentséghez, II-ik Silvester pápa utódjához fordult, hogy ünnepeinket és városunkat az egyház gazdag kegyelmi tárházának kincseivel, teljes bucsu ergedélyezése által a lelkek üdvére növelje.

S ime! Szent Atyánk az, ki sietett ünnepeinket kiválóvá tenni, midőn mindnyájunk örömeire — így írja a szent atya — a legnemesebb Magyar nemzet, a honalapítás ezredik évfordulóját szerencsésen ünnepli, jámbor és üdvös elhatározás volt, hogy ezen ünnepeleket szent István dicső emlékezetével is kapcsolatba hozassanak. Hálával és örömmel értesültünk — írja tovább a szent atya, — hogy a hívek Székesfejváron, a hol Magyarország nagy apostolának székhelye és sirja volt, az ő ereklyéinek tisztelgetéséért meghívattak, és azt veltük, hogy tisztelendő Fülöp testvérünk e város püspöke hő kérésének a mennyire Isten segítségével tehetjük, eleget teszünk.”

Ily czélból helyzetetett el e szent ereklye ezen új és díszesebb menyeezt alá ide, Székesegyházunk szent László és szent Imre oltári közé.

Mintha Sz. László és Sz. Imre szellemei ölekezének Sz. István szellemével e nagy ünnepeleken!

S valóban én Sz. László és Sz. István szellemének ölekezését látom. Sz. László városának Nagyvárad főmagasságu Bíboros püspökének jelenlétében, melyely ünnepeinket és városunkat, tehát Sz. István szellemét megtiszteli. Ki is képviselhetné méltóbban e hős, nemes, harcziás magyar szentünknek szellemét, mint Nagyvárad bíboros püspöke, az az Istenről megáldott mélység és ragyogó szellemi erő, mely Sz. Lászlóként nem anyagi fegyverekkel vivja ugyan a győzelmeket, hanem lelki erejével derít fényt Egyházunkra és hazánkra, oly fényt, mely nem egy ország szűk határai közt világosodik, de ragyogó erejével mintha dicsőségünket szórná szét, a civilizált világ legtávolabb pontjáig; az Isten áldja meg őt, hogy városunkat és ünnepeinket a római szentegyház bíborával is beragyogja. Igen én Sz. Imre ölekezését látom, Sz. László szellemével Veszprém méltóságos püspökének jelenlétében.

Sz. Imre életírásában olvassuk, mily kedves városa volt neki Veszprém, mily sokszor jelent ott meg, s hogy ott vette ő az isteni sugallatok áldásait.

A veszprémi püspök ur elődjei voltak távolba legszorosabb összeköttetésben Szt. Istvánval, az ő elődje kísérte sirba itt az ő szent tetemét ezenfelül bennünket Ő Méltóságához egykori fiú ragaszkodásunk kegyeletos hála emléke is fűz, hisz 1777-ig ezen egyházmegye sőt maga Széjérvár is (daczára a régi székesfejérvári káptalan Sz. István rendeletéből és akaratából való páratlan kiváltságának) veszprémi egyházmegyei hatóság jogköréhez tartozott. Fogadja mély hálánkat, hogy egyházi és városi ünnepünket jelenléte és kegyeletos emlékek megnyitása és képviselése által díszesíteni méltóztatott.

Aztán fejtegeti az egy igaz vallást s kimutatja nagy bölcsészeti tudással, hogy az emberiség mindig hitt az Istenben és a szentségekben. Utóbbiak között abban — s ezt hangsúlyozta Mayer, — hogy a házasságot mindig csak vallási szertartással kötötték a népek.

Aztán hatáson rajzolta sz. István erényeinek képét. Jól ismerte sz. István a katolikus vallás erejét a társadalmi és politikai rend fenntartására. Szent István vallása, szelleme nélkül hazánk nem boldogult volna máig és e nélkül nem is fog boldogni soha, mert a hol ez a szellem elnyomatik, ott politikailag is beáll a silyedés, az immoralitás. Pedig a politikai erkölcsön nyugszik az egész társadalmi rend. Ezt a rendet az állam maga nem képes megteremteni. Az egyének jogait is respektálnia, a vallás segélyét is igénybe vennie kell.

A ténnyel helyetete ma súlyos. Ha elvétetik tőle a vallása, holnap kétségbeesztő lesz a vallás ellen irányuló eszmék alapján fegyvert ragad az állam ellen. A hol hiba van a fejben, ott hiba lesz a szíven is.

Hála neked szent István, hogy a vallásosság bő kincsét raktad nemzeted szívébe. Akárhogy biztosítja az államhatalom is a jólétet ha az nem a valláson alapul, hiábavaló, üres az állam s a nemzeti élet meghal.

A katolikus vallás tette hatalmassá sz. Istvánt és Magyarországot. Ragaszkodjunk e valláshoz hűen, buzgóan, ne higye senki, hogy a katolikus egyház csak templomainak, kolostorainak rak erős falakat. Az állam, a nemzet megerősödését is akarja.

„Ezért imádkozzál éretünk — ezzel fejezte be Mayer szónoklatát: — ott a földnél nagyobb égi hazában, apostoli királyunkért, Ferencz Józsefért, a kit lángoló szeretettel szeretünk, a ki a civilizált világ legbecsültebb uralkodója, imádkozzál, Szent István a katolikus vallásért, a nemzetért és hazánkért, Amen.“

A nagyhatású szentbeszéd után a nagy mise következett, melyen Schlauch bibornok pontifikált, körülbelül 30 pap segédletével. A bibornok többségét az Oltárszentségben is részesített. A mise alatt a szent ereklyét a szentélyben körülhordozták. Legelőször a bibornok csókolta meg az ereklyét, azután József Ágost főherceggel vitték, a ki buzgó áhítattal csókolta meg a szent ereklyét. Azután a többi notabilitások csókolták sorra a szent ereklyét.

Mise alatt a székesegyházi ének- és zenekar Kneiffel Ferencz karmester vezetése alatt előadta Horák D-moll ünnepi miséjét. Betétekül énekelte az énekkar az „Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga“ ez. régi magyar egyházi dalt Bogisich Mihály átiratában, R. Flögl Karolin pedig Hermann Ede hegedűkísérete mellett Stoll „Ave Virgo“-ját. A nagymise végén az egész énekkar Langer ezredéves himnuszát énekelte.

A szentmise után Steiner Fülöp püspök hangosan elimádkozta a szószerken a sz. István királyról szóló imát. És ezzel az egyházi szertartás véget ért.

Miután József Ágost főherceg, Schlauch bibornok, Hornig Károly báró Steiner Fülöp dr. püspökök az ezernyi nép lelkes éljenése között eltávoztak, a templomban lévő is kivonultak, helyet adva a künmaradt híveknek, a kik azután ismét zúfolásig betöltötték a templomot, a második misét hallgatva végig.

A díszesbéd.

A templomból a vendégek a püspöki palotába tértek, a hol a társalgóba gyűltek össze József Ágost főherceg egész 12 óráig volt a palotában, akkor szívélyesen elbucszva a házigazdától Steiner Fülöp püspöktől, Schlauch bibornoktól és Hornig Károly báró veszprémi püspöktől kocsira ült és Martonvásárra hajtatott.

A püspök által adott díszesbéd délután egyórákor volt a püspöki palota nagytermében. A díszesbéd 80-an vettek részt.

A főhelyet Schlauch biboros foglalta el, a kinek oldalán Hornig püspök és Zichy Nándor gróf ültek. Szemközt vele Havranek polgármester és Fiáth báró főispán között a házigazda Steiner püspök foglalt helyet. Ott voltak még Zsurna honvédtornok, Csánády honvédszázados, id. és ifj. Zichy János grófok, Cziráky Antal gróf, Zichy Páfal gróf, Meszlény Pál, Prifach pápai praelátus, nagyprépost, Károly János és Komáromy kanonokok, Seidel főkapitány, Gebhardt Bódog, Keresztes, Tomsis és Nemsits tanácsosok Major Ferencz dr. főorvos, Gremperger apát, Kováts Elek, Polczér alkapitány, Péntes Imre, Almásy Ferencz, Szekfű Ignác ügyvéd, Berregi Mihály, Eisenbart F. és Károly, Fister János, Fröshl György, Kostyelik Ferencz városi bizotts. tagok. Kováts István ügyvéd, Langer tanító, Radits Rév Ferencz dr. id. Róza Ferencz, Szabó József dr. ügyvéd, V. Szabó György, Schlauch m. adinger Alajos, Schmetzer Nándor, Szélke Kristóf, Tóth Arthur, Mayer Károly kanonok, Szlavik Zsigmond; Bonitz Ferencz, Németh Ödön és Vidovich lapszerkesztők, Flaskár József, Pap Ádám, Palotay kanonok, Fetszer püsp. titkár, Bundala Mihály, Rada dr. püspöki titkár, Rainprecht veszprémi püspöki jószágkormányzó, dr. Klauze, Szalay és Streit udvari papok, Kneiffel karmester, Dents és Nogelly címzetes kanonokok stb.

A harmadik fogásnál a házigazda dr. Steiner Fülöp püspök állott föl s a következő nagyszabású pohárköszöntő mondotta, melyet a vendégek állva hallgattak végig:

Főmagasságu Bibornok ur! Méltóságos Püspök ur! Igen tisztelt Uram! Kilenc század óta szent kegyelet, áhitat, hála s ünnepi öröm visszhangzik e napon e hazának bércein, rónáin; mert nagy férfiú napja ez, ki fenkölt szelleme dicső alkotásaiban, nemes szive magasztos törekvéseiben csak egy pharosként világító vezérelvet ismerte s ez Isten dicsősége s népének üdve vala. Szent István királynak, a magyar nemzet atyjának, vezérének, Apostolának e haza alkotójának ünnepe ez, kinek áldott emléken kilenc század hála könyűje ragyog. S midőn a magyar nemzet hátalatt szíven Isten iránt üli ez évben ezeréves fenállásának emlékét, minden magyar sziv hatványozott hálával és tisztelettel tekint fel szent István királyunkra, a ki a nemzet fenállásának, jólétének, dicsőségének biztos alapjait letévé. S ma egy rendkívüli magasztos látványnak tanuja e hazában nem csak Európa hanem az egész világ.

Míg a kárpátoktól Adriáig hullámszik ma a katolikus szívekből a dicsősítés és hálaadás

Szent István királyunk iránt, e szent érzelmek két biboros szíven egyesülnek. Magyarországnak legmélyebb tiszteletünkkel és szeretetteljes ragaszkodásunkkal környezett áldott lelkű biboros herceggel Budának ősi városában, ott a hol a nemzet szíve lüktet, hordozza körül szent áhitattal a hálás kegyelettel a dicsőséges szent jobbot, a mely anyai áldást nyújtott e hazának; s Nagyváradnak legmélyebb tiszteletünkkel s szeretetteljes ragaszkodásunkkal környezett áldott lelkű biborosa itt Szent István királyunk szédült sirjánál dicsőít szent ténykedésével nagy Apostolunk áldott emlékét és ünnepét. (Éljenés.) Magyarország bibornok herceggel főpásztori s hazafias szívébe zárva a kath. szíveknek széles ez országból hullámszó szent áhitatát s háláját Szent István királyunk iránt, szent kegyelettel s örömteli részvétellel tekint ma ősi városunkra, a feldült szent sirra, s az ország másik biborosa főpapi hazafias szívébe zárva áhitatteljes érzelmek Szent István királyunk iránt, szent kegyelettel tekint ősi Budára a dicsőséges szent Jobbra, s indítja érzelmek az ország szívébe. Valóban magasztos hullámszó ez a szent kegyeletnek. S még egy körülmény emeli szent ünnepünk fényét a szent király feldült sirjánál. Hón szeretett Felséges Apostoli királyunk is ma közöttünk van szellemben, mert a legmélyebb hódolattal hón szeretett felséges uralkodó családnak egyik legnemesebb tagja ő cs. és apostoli kir. Felségének határozott legkegyesebb engedélyével jelent meg e szent ünnepélyen.

Midő a szent király sirja feldúlva lett, Szent István dicső királyunk sarjadékából, hón szeretett felséges uralkodó családnakból senki sem vett részt ez ősi városban szent királyunk ünnepén. Ma hón szeretett felséges uralkodó családnak egyik legnemesebb tagja mindnyájunk legbensőbb épülésére részt vett a szent ünnepélyen. Isten áldja érte. (Lelkes éljenés.)

Főmagasságu Bibornok ur! Tisztelt Uram! Idézzük fel ma Szent István királyunk dicső korát, midőn ősi városunkban járdalt, telve szívében a nagy szeretettel a magyar nemzet iránt s osztá dusan áldásait! egy áldó kéz van felette kiterjesztve! Ez az áldó kéz ugyanaz a kéz, a mely a szent kereszt jelét jelelte a szent király homlokára, s tevő le szívébe az áldásteli szeretetet a magyar nemzet iránt, ez az áldó kéz, a mely kezébe adta a szent keresztnek zászlaját, a melynek szent tanával és kegyelmével biztosítja nemzetének örök üdvét s letévé az ország fenállásának, jólétének, nagyságának dicsőségének biztos alapját; ez az áldó kéz ugyanaz a kéz, a mely honalkotó királyunknak s országunknak nyújtá a szent koronát. Ez az áldó kéz Krisztus földi helytartójának áldó keze. S midőn szent királyunk lelke leiszált a boldogok honába, hogy elvegye Istentől jutalmát a magyar nemzet boldogítása körül szerzett érdemeiért, ez áldó kéz még mindig kiterjesztve maradt ez ország fölött s kilenc század óta van kiterjesztve; ez áldó kéz a magyar nemzet és apostoli királya felett. Ez áldó kéz van felettünk is ma kiterjesztve, az az atyai jóindulat, mely az apostoli brévében nemzetünk s ősi városunk iránt nyilvánul, s az egyház kincse, a melyet nyújtott, fényesen tanusítja ezt. S azért kell hogy ma nagy apostolunk, honalkotó királyunk ünnepén hálás szíven megemlékezzünk Krisztus földi helytartójáról,

Főmagasságu Bibornok ur. Igen tisztelt Uraim! Ősi városunk a katolikus magyar sziv lelkesült tiszteletével, buzgó áhítatával, édes örömeivel és forró hálájával hordozta körül szent királyunk minden aranyánál és drágakónél drágább szent ereklyéjét. E drága ereklyét övezte a magyar nemzet másik drága kincse, a szent korona, e drága ereklye érintése által lön az a magyar nemzet drága szent ereklyéjévé, fennállásának, jólétének, nagyságának, dicsőségének palliumává és symbolumává; s e szent ereklyéről szállt a nemzet drága kincse a szent korona Felsőges apostoli királyunk I. Ferencz József homlokára. Azért Szent István királyunk ez ünnepén e helyen a nagy király sírjánál, a hol egykoron az egész ország ülte e nagy napot, a legmélyebb hódolattal, törhetlen hűséggel és szeretettel emlékezzünk meg Szent István örököséről, felsőges apostoli királyunkról; s egyesítsük szivünkben legbensőbb érzelmeinkkel rendíthetetlen ragaszkodásunkat és szeretetünket Krisztus földi helytartója iránt, s törhetlen hűségünket és szeretetünket Felsőges Apostoli királyunk iránt, kiket a legbensőbb szeretet egyesít. E legbensőbb érzelmeikkel kiáltok fel: hön szeretett szentséges Atyánkat s hön szeretett apostoli királyunkat Isten még soká boldogan éltesse.

A püspök tószta rendkívül lelkes hatást gyakorolt a hallgatóságra, a mely hatáshoz nagyban hozzájárult a püspök hatalmas és mégis kellemes organuma s az a szónoki erő, a mellyel elmondotta. A perczekig tartó éljenzés lecsillapulta után a püspök le sem ülve, a következőket mondotta:

Főmagasságu Bibornok Ur! Eminenciád egy feldult sirtől jön, Szent László sírjától István királyunk feldult sírjához; de ama feldult sirt ép oly kegyelet környezi, mint honalkotó szent királyunkét ez ősi városban. Eminenciád Szent László daliás királyunk szent kegyeletével Szent István királyunk iránt jött, hogy e szent király emlékét és feldult sírját szent ténykedésével dicsőítse. Eminenciád avval a hó szeretettel jött, a melyet jelez bibor szent ruhája, a forró szeretettel szentegyházunk iránt és éppen ezért felsőges Apostoli királyunk s édes hazánk iránt. E hó szeretetben mi is részesültünk, midőn mai szent ünnepünk fényét magas megjelenésével, szent ténykedésével emelni méltóztatott. Fogadja Eminenciád e kegyességért magam, papságom s hiveim hódolattal legbensőbb köszönetét. Esdje Szent István királyunk Eminenciádra Istennek bőséges szent áldását. Isten Eminenciádat még sokáig éltesse!

Lelkes éljenzés hangzott fel a hatalmas teremben a tószta elhangzása után s mindenki sietett a biborost üdvözölni.

Általános érdeklődés mellett szólalt fel Schlauch bibornok. Lágy csendesű, behizelgő hangja s a hæv, a mellyel beszédét elmondotta mindnyájunknak szívéig hatolt.

Köszönetet, forró köszönetet óhajtok mondani püspöki barátomnak, a ki a mily szeretettel, oly annyi tisztelettel fogadott engem ezen a nagyszerű ünnepén, a melyen Székesfejérvár első apostoli királyunk iránt való hódolatát akarta kifejezésre juttatni. De ugyan olyan mély köszönetet mondok a megye és e város törvényhatóságának. (Éljen!)

A mai ünnep kiválóan sikerült, mert Méltóságod ezen ünnep által oly nagyszerű gondolatokat ébresztett a magyar lelkekben, minőket más ünnep nem idézhet fel; felidézte azt, hogy a magyar állam keresztény alapra lett fektetve ezer évvel ezelőtt; hogy a magyar mint nemzet akkor lépett az Európai civilizált

nemzetek sorába; és hogy a nemzet megszünik létezni, ha már nem keresztény leszen. És ebből tudhatjuk, kinek szíve dobog hazafiasában: azoké-e, a kik ragaszkodnak e keresztény alaphoz, vagy azoké-e, a kik az alapoktól el akarnak távozni? A mai ünnepélyt, a mely bennünk és azokban, a kik hozzánk tartoznak, felébresztette ezen érzelmeiket; a kik hálát rebegünk az Istennek, hogy Magyarország büszke lehet magyarságára, soha el nem felejtjük. (Zajos éljenzés.) És nem kételkedem, a mi bennünket mindnyájunkat egyaránt áthat, hogy áhítattal vegyes büszkeséggel tekintünk arra a kézre, a mely megvetette Magyarországot alapját. Hiszen ezt a nemzetet az Isten csatolta a többi nemzetekhez, azon szent eszköze által, a ki ebben a városban vetette meg alapját a nemzet ezeréves fennállásának. E városnak nagyszerű kegyelme, sőt maga az egész magyar nemzet ostromolja ma az eget, hogy tartsa meg, védje, áldja meg Szent István nemzetét és vegye oltalmába azokat, kik e fényes ünnepet rendezték. E város és e megye nyilván vallotta ma hitét Szent István apostoli királyunk ereklyéje előtt. Áldja meg ezért az Isten e megyét és várost és főképpen ez egyházmegye főpásztorát, a mai ünnep legfőbb rendezőjét sokáig az egyház és a haza javára. (Zajos éljenzés.)

A bibornok beszéde után alig csillapult le a viharos éljenzés, ismét Steiner püspök emelt szót s lelkesen emlékezett meg püspöki vendégéről, Hornig Károly báróról, a veszprémi egyházmegye nagylelkű püspökéről, a ki nemes szívének sugallatát követve eljött a székesfejérvári ünnepségekre, hogy azoknak fényét egyházfeljedelmi állásának fényével emelje.

A vendégek a házigazda szavait lelkes éljenzésekkel kísérték.

Azután Zichy Nándor gróf szólalt fel, mint a megyei katolikusok legidősebb tagja. Beszédében a székesfejérvári káptalan tagjairól s azoknak buzgó vallásos érzelmeiről emlékezett meg lelkes szavakban.

Utána a mi káptalanunknak szeretett feje Prifach József pápai praelátus nagyprépost szólalt fel általános figyelem között.

Főmagasságu Bibornok ur! Méltóságos Püspök ur! Nagyméltóságú Gróf ur! Nem voltam elkészülve azon örömdetes meglepetésre, melyben Nagyméltóságod részéről, ugy tisztelt kartársam az ünnepi szónok, mint káptalanunk részülett. Mintán azonban Nagyméltóságod oly kegyes volt ez egyházmegye káptalanjáról megemlékezni, kötelességemnek tartom, mint e káptalanunk feje Nagyméltóságodnak kegyes szavait megköszönni. Engem és e káptalanunk minden tagját ugyanazon keresztény eszmék lelkesítene, melyek Nagyméltóságodat. Ugy a jelenlevő, mint a távollevő káptalani tagok nevében azt kívánom, hogy az Isten tartsa Nagyméltóságodat sokáig életben, hogy nemes és buzgó működésével a katolikus egyháznak sokat használhasson.

Azután rendkívül élénk hangulatban társalognak a vendégek az ebéd végeztéig.

Délután négy óra volt, midőn a vendégek távoztak a püspöki palotából.

A bucsujárás.

Szent István napján kezdődött meg a sz. ereklyéhez való zarándoklat, hogy a pápa által engedélyezett teljes búcsút megyerhessék.

Szent István napján már a kora reggeli órákban áhítatos hívők éneke töltötte az öskoronázó város utcait. Egymást érték a különböző irányból érkező bucsusok ezrei, a kik papjainak vezetése mellett, templomi zászlókkal érkeztek Fejérvárra a sz. király ereklyéjéhez. A hívek nagy

áhitattal szemlélték a díszes menyezeten felállított szent ereklyét. A Szt. István-ereklyetartót magában foglaló díszes menyezetet az elmúlt évben a megyés püspök készítette; a jelen ünnepély alkalmával pedig a székesfejérvári káptalan nemeslelkű feje Prifach József pápai praelátus, nagyprépost 500 frtot kegyesen adományozott a menyezett fölé készített királyi palást, s trónnak valódi hermelinre való díszítéséhez, a mi nagyban emelte a szent ereklye környezetének ünnepélyes kinézését. Moór, Bodaik, Csurgó, Iszka-Szent-György, Cscór, Sár-Pentele, Szabadbattyán, Aba, Sárkeresztúr, Seregélyes, Pákoz, Lovasberény, Csákerény, Zámoly, Magyar-Almás Csóka, Ürmörl és Várpalotáról jöttek nagy számban bucsusok. Az összes bucsusok száma 4-5 ezerre tehető, kik a napot bucsú ájtatosságok között töltve el délután hazatértek községükbe.

A vendégek távozása.

Eltávozott körünkől Schlauch Lőrincz biboros. Visszatért szt. László városába, Nagyváradra, magával vivén emlékül ama határtalan tiszteletet, mellyel Székesfejérváron szt. István városának polgárai iránta mutatnak.

Örvendünk, hogy magas személyével városunkat megtisztelte, de még jobban örvendünk annak, hogy Székesfejérvárról csak a legjobb benyomást vitte magával, a mit szép szavakban fejezett ki az előtte utólján tisztelő káptalanok és papságunk.

A biboros púnteken augusztus 21-én reggel 8 óra után, mielőtt a káptalan tagjaival Székesfejérvár papságát bucsu kihallgatáson fogadta és tőlük rendkívül nyájas és szívélyes szavakban elbucszott, Budapest felé induló gyvsronaton eltávozott.

Dr. Steiner Fülöp és báró Hornig Károly püspök kíséretében és a haragok zugása mellett hajtattott ki a pályaudvarra. A város hatósága részéről Havranek József polgármester, azonkívül Prifach pápai praelátus, Károly János kanonok, a káptalan kiküldöttei, dr. Rada veszprémi püspöki titkár, dr. Major Ferencz városi főorvos, Rainprecht püspöki jószág kormányzó stb. vettek részt a kikésésben.

A pályaudvaron Horváth Gyula vasuti főnök tiszteletgel a biboros előtt, kivel hosszabb ideig beszélgetett.

A vonat megérkezte után egy külön salon kocsit kapcsolak a vonathoz, melyben helyet foglalt a biboros és kísérete. A szép számban összegyűlt közönség kalap levéve tiszteletgel a vonat indulásakor a biborosnak.

A biboros elutazása után a püspökök s a többi kikésérok ismét visszatértek a városba.

Báró Hornig Károly veszprémi püspök d. e. 10 óraker bucsuzott el dr. Steiner püspöktől és kíséretével kocsin hajtattott Osiben levő birtokára s onnan pedig Veszprémbe.

HIREK.

— A pápa névnapja. A pápa névnapja alkalmával magánkönyvtárában hosszabb kihallgatást tartott, mely alkalommal 18 bibornok, több püspök és praelátus valamint a római nemesség és a római katolikus egyetek képviselői voltak jelen. A pápa köszönetet mondott a kifejezett szerencsevánatokért, a bibornokok előtt dicsőreleg emlékezett meg Monaco elhunyt bibornokról és felvilágosításokat kért az Eucharistia küszöbön álló orvietói kongresszusáról. Különösen hangsúlyozta a trienti szabados üve-sellenes kongresszus fontosságát. Végül a pápa kiáltásba helyezte, hogy a syriai és középafrikai katolikus missziókat teljes támogatásában fogja részesíteni és a jelenlévőkre apostoli áldását adta. A

papa, ki közel másfél óra hosszat beszélt, világoosan és tisztán, kitünően néz ki, s így minden alapot nélkülöznek a betegségéről forgalomba hozott hírek.

— **József főherceg tüzoltói.** A József főherceg főparancsnoksága alatt álló alsóúti önkéntes tüzoltószakasz tudvaleg a most megtartott ezredéves tüzoltó-kongresszuson is részt vett, egy a versenyszerelésekben, mint imponáns gépeivel a fölvonuláson. A versenyek végeztével a zsüri, az országos szövetség aranykelyhével s diszoklevéllel tüntette ki az egyes tüzoltókat. Ma az alsóúti udvari kápolnában tartott szent-István-napi mise után a diszben kivonult tüzoltóság élén Dorner Béla parancsnok tett jelentést a főhercegnek, a ki Fülöp orleansi herceg, Mária Dorottya, Erzsébet és Klótild főhercegnők társaságában a kastély diszterme előtt várakozott. A főherceg huszártábornoki egyenruhájában a szakasz elé lépve, a tüzoltókhoz a következő lelkes beszédet intézte:

Vitéz tüzoltóim!

Ha nem ismernék titeket már számos évek óta, ha nem tudnám, hogy a vidék annyi tűzveszedelménél hideg vérrrel, ügyességgel szálltok szembe a vészszel, ha nem volnék meggyőződve arról, hogy hazánk legjobb tüzoltóinak méltán s joggal tartalak titeket: úgy aggódva bocsátottalak volna be a tüzoltó orsz. versenyekre, a hol az ország tüzoltói előtt kell sikra szállnotok a győzelmű babérért! Most, hogy a versenyekről visszajöttetek s a diadalt kivittátok annyi ügyes bajtársatok elöl, örömmel nézek szét soraitokon s megerősödött bennem az a tudat, hogy az alsóúti tüzoltók nem hoznak szégyent sehol sem reám, s büszké önérettel mondok nektek köszönetet. Az Isten vezéreljen tovább is utaitokon.

A legénység lelkes éljenése után József királyi főherceg bemutatva tüzoltóit az orleansi hercegnek. Azután következett a mézeskalácsok, a „bucsnia“ kiosztása, melyet örömtől sugárzó arccal vittek haza a tüzoltók családjaiknak.

— **Visszatérés.** Augusztus 15-én szép jelenetnek volt tanúja a belvárosi plébánia templom. Ugyanis Barkács Imre ev. ref. vallású iparos segéd visszatért a kath. egyháza. A hitvallást Látics György káplán kezeibe tette le; tanuként Bach Sándor mozdonyvezető szerepelt. A hitvallás után az ujonnan áttért példásan meggyónt és megáldozott.

— **A püspökiek temploma.** Schlauch Lőrinc bíboros kegyességéből nemsokára díszes templomuk lesz a püspökieknek. E templom már nemsokára be is lesz teljesen fejezve, úgy hogy azt átadhassák a lakosságnak. A lapok hozták, hogy e templomot Szent-István napján fogja felszentelni a bíboros, e templom felszentelési ünnepélye azonban — a munkálatok befejezetlen volta miatt — Szent-István napjáról bizonylatlan időre elhalasztatott.

— **A keszthelyi templom felszentelése.** Az 1897-ben épült keszthelyi templomot, amely igen értékes műemlék és a melynek restaurálását most fejezték be, szeptember 8-án fogja Vasza Kólos bíboros hercegprímás, Hornig Károly veszprémi püspök felszentelni. A két egyház fejedelem 7-ikén indul Balatonfüredről Keszthelyre, a hol ünnepélyesen készülnek őket fogadni.

— **Tanfolyam megnyitása a hebegők és dadogók részére.** Budapesten július 1-től augusztus 15-ig tartott dadogók, hebegők és egyéb beszéd fogyatékosok tanfolyamát városunkból Almásy Ferenc felsővárosi oszt. tanító hallgatta s arról, kitűnő oklevelet kapott. Az oklevél alapján mint Almásy Ferenc tanító

tanfolyamot nyit Székesfejerváron. Az érdeklét közönség figyelmébe ajánljuk a tanítók ezen tehetségei és szorgalmas tagjait.

— **Iskolaszéki ülés.** Az iskolaszék pénteken augusztus 21-én délelőtt 10 órakor Alaghy Dezső elnöklése alatt ülést tartott. A belvárosi elemi iskolánál augusztus 30-ára választás tüzelt ki. Ideiglenesen a belvárosi fiú iskolához lettek helyezve Takács Ferenc a belv. leányiskolától, Szabó János az olajutozai iskolától. — A leányiskolához Takács Ferenc helyére Széib István a tóvárosi iskolától.

— **Papi lelkigyakorlatok.** Hétfőn, dr. Steiner Fülöp részvétele mellett kezdődnek meg a szemináriumi templomban a három napig tartó papi lelkigyakorlatok. Részt vesznek a szt. gyakorlaton a helybeli papsággal együtt körülbelül 35-en. A vidéki lelkészek a szemináriumban lesznek elszállásolva. A szt. gyakorlat vezetője P. Tomcsányi Lajos Jézus társasági atya lesz, aki holnap érkezik Pozsonyból Székesfejervárra és a püspöknél lesz elszállásolva.

— **Beiratások.** A helybeli kereskedelmi akadémiában a beiratások szeptember hó 1. 2. és 3. napjain d. e. 9-12 óra között tartanak meg. Ugyanezen napokon délután 3-5 óra között tartanak meg a javító és pótvizsgálatok. Az igazgatóság.

— **Az ezredév, három év.** A székesfejervári közgyűlés által július 29-én felterjesztett határozatot a miniszterium helyben hagyta augusztus 3-án kelt rendeletével. E szerint a hivatalnokoknak és más nyugdíjkepes egyéneknek nyugdíj idejükben a milleniumi év három évet számít.

— **Nyilvános köszönet.** Mindazok kik szeretett kis Gyurica fiunknak temetése alkalmából koszorút, vagy részvételiknek más módon kifejezést adni szívesek voltak, fogadják ez uton kifejezett őszinte köszönetünket. Károly István és neje.

— **Készülődés a vásárra.** Nagy sürgés forgás van mostanában a vásártéren, a vásártér nagy része be van már építve apró fahóddal, míg más helyütt csak most készítik ezeket. A közönség mulattatásáról is gondoskodtak a komédiák tulajdonosai. Van két állatsereglet, van két panorám és egy pár tányér dobálás sátor, hol igen szép dolgokat nyerhetne egy ügyes ember. Csak az a kár, hogy ilyen ritkán akad. Lesz még „ringliszil“ is. Bocsánat és szóért de a nép is így nevezi az ördögmalmot. Jön majd lövöldés is s így boldog mulatás között töltheti el a nagy közönség a vásár vasárnap délutánját.

— **Pörüljárt tolvaj.** Tragikomikus eset történt a napokban Munaár temesmegyei községben. Mint lapunknak írják, egy odaváló vendégülöben medvetánczoltó hált meg s a medve sz mára a disznóólban csináltak szállást, a hol még egy nappal előbb egy kövér disznó volt elhelyezve. Ejjel után a korcsmát a disznóól felől jövő fajveszélés verte föl. Az ől ajtaját feltörve találták benne a medve karmaival átfogva tartott egy parasztot Mikor veszedelmes helyzetéből kiszabadították, az ember bevallotta, hogy a vendéglős disznóját akarta ellopni s nem sejtve, hogy az ólnak milyen lakója van, hurkot vetett a medvére, ki dühösen nekirontott s úgy átölelte, hogy minden csontja ropogott belé. A pörüljárt tolvajnak két bordája tört össze s megesküdött hogy sohasem kívánja többé felebarátja disznóját.

— **Hagyó contra Hegedüs.** Pákozdon történt a 21-dikén délután a következő eset. Hagyó János, a közte és felesége Hegedüs Éva között felmerült nézeteltérést kiakarván egyenliten elkezdte oldalbordáját udvariatalan tapogatni. Ezt meglátta az asszony fivére Hegedüs István s védeni akarta nővérét, de erre a két Hagyó egymint János és István megfogták és fojtogatni kezdték, míg a harmadik Hagyó névszerint Sándor helybenhagyta Hegedüs Évát, János feleségét. E munka fel-

ozlás azonban tetszett a két Hegedüs testvérenk és bepörölték a három Hagyó testvért.

— **Uj találmány által — a hegedü játék három hó alatt — teljesen elsajátítható.** Csak felnőttek 12-60 éves korig részesülhetnek oktatásban. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

— **Egy egészen új byczykly jutányos áron eladó, bővebbet a kiadóhivatal ad.**

— **Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, keresztúti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánkozik Szűcs és társa, a bibornokérséki és Magyarország hercegprímásának udvari szállítói. — Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.**

Fejérvármegye története.

E várva várt munkának, mely a vármegye történeti multjára van hivata világhosszú árasztani, s a melyet Károly János apátkanonok hosszú évek során át gyűjtött adatok alapján egyedül a megye közönsége iránti tiszteletből irt meg s a melyet a Vármegye közönsége Magyarország ezer éves fennállásának ünnepére, Csitári Kálmán és társa műintézetében oly izléses kiállításban kiadott, I. kötete immár megjelent.

A kötet negyven ívet tölt be Riegler budapesti czégtől egy gyönyörű kivitelű színyomattal, mely a Vármegye pecsétjét illetve czimerét, a mint Szent István király a magyar sz. koronát B. Szűz Máriának felajánlja, ábrázolja aztán gr. Cziráky János, Szőgyény-Marich László, báró Fiáth Miklós főispánok, továbbá Séléy Nagy Ignác, Farkas Imre, dr. Steiner Fülöp sz. fejérvári püspökök, végre Huszár Agoston alispán, Madarász József, Meszlényi Lajos és Lits Gyula országgyűlési képviselők jól talált arcképeivel, a melyek Weinurm budapesti czég műhelyéből kerültek ki.

Midőn ezen kötet hézagossá ismertetésére vállalkozunk, valóban nem tudjuk mi nagyobb Károly Jánosban a hangya szorgalom és érdeklődés-e, a melyel az anyagot összegyűjtötte és feldolgozta, vagy tisztelete a Vármegye közönsége iránt, a melytől indíttatva e fáradságos munkát minden irásdíj és jutalom nélkül, neki felajánlotta. Legyen bármiként, annyit látunk a munkában, hogy mindakettő nagy és mindakettő Károly János egyéniségére vall.

Minden emberi alkotás kell, hogy szerzőjének jellegét magán hordozza Ra'ael festményeit azonnal felismeri a műtől, még ha a nagy művész névjeget elmosta is az idő a képről. Egy diszker már beosztásánál fogva is hirdeti a kastély magas izlését, egy irodalmi termék pedig még élenkben viseli magán a szerző lelkületének jellegét, a tudáson kívül a lélek sajátosságait, temperamentumait.

Ez állításunkat igazolja Fejérvármegye történetének első kötete is.

Mi ismerjük Károly János egyházi szónokait, hallottuk sokszor szavát úgy az egyházi szószeken, mint a megye zöld asztalánál, és ismerjük a sajtóban megjelent beszéd gyűjteményét, és ha valami visszatükrözi Károly János lelkületének mélységét, tudását, szerénységét, hitbeli meggyőződését és szeretetét, mely az ajkára vett úgy védelme, de sohasem az ellenfél támadásában nyilvánul, úgy visszatükrözik szerzőnk lelkületét az ő beszédei, a melyek egészen összhangban vannak az ő közéleti modorával. De az ő lelkületét és egyéni karakterét mutatja a fent czimzett munka is, a melynek cikkei között, bár azok tartalmilag egymástól nagyon különbözők is, egyetlen egy sort sem fedezhetünk fel, a melyben eltérne a tárgyilagosságtól, a történelmi igazság kutatását és felderítésétől.

Ezen állításunk igazolására csak azon cikkekelyre utalhatunk, a melyekben a vallások ügyét tárgyalja. Olvassa el bárki azt a részt, a melyben a katolikus vallás meggyében való megalapítása és viszontagságai tárgyaltnak, a melyben a történelmi adatok alapján elmondja a megyebeli katolicizmus-

nak elpusztulását, midőn a pusztulás okainak felsorolása után mondja a szerző, (401 lap) hogy „nem fegyverrel, nem erőszakkal történtek nézetem szerint ezen (templom) elfoglalások, hanem a helyzet kinalkozása szerint csendesen és alkalom szerien. Azután a katolikus népnek nem lévén iskolái, nem nyervén plébánosaitól katolikus hitoktatást, a protestánsok pedig akkoriban nem vetvén el minden részében a katolikus szertartást, nagyon könnyű volt a vallási vigasz után epedő föld népének a protestantizmusba való tömeges átv. zetése, annyival is inkább, minthogy a katolikus egyházi ruhák, oltárok használata is jöideig megmaradt a protestánsoknál” és azután tárgyalja a görögkeletiek letelepedését, a protestantizmus elterjedését történetét; végre a zsidók történeti emlékeit mondja el azzal a biztos nyugodtsággal, tárgyilagossággal és szeretettel, a mely a szerző egyéniségének sajátja, a ki mindezeket olvassa, meggyőződhetik állításunkról, hogy az egész munka Károly János egyéni karakterét tükrözi vissza.

(Folytatása következik).

Irodalom és Művészet.

A Magyar Nemzet Története. Az Atheneum kiadásában megjelenő millenárius történelemnek, melyhez a bevezetés Vaszarj Kólos biboros hercegprímás írta, most jelent meg a negyedik kötete, melyet Fraknói Vilmos püspök írt. A páratlan díszes kiállítású történelmi mű 10 kötetben lesz teljes. Egy-egy kötet ára díszes félbörkötésben 8 frt. Lőfizetheti azonban füzeteként is. Egy-egy füzet ára 30 kr. A megrendelések az Atheneum könyvkiadó hivatalához intézendők Budapestre (Ferenccs-tér). A gyönyörű műmellékletekkel és illusztrációkkal bővelendő kitűnő történelmet, minden hazáját szerető magyar embernek ajánljuk megvételre.

A „Zenélő Magyarország” zongora zenemű folyóirat augusztus 15-iki XVI. száma változatos tartalommal jelent meg. Tartalmazza 1. Farnos Dezső, „Csusi emlékek”-et 2. szép magyar dallal, melyek elseje „Fogytán van a hold”, másodika „Elváltam a leánykától” címűek. 2. A francia hies „Marseillaise” nemzeti dalát Beyer ford. pompás átíratában. 3. Hiller F. „Guitarral” (zur Guitarre) hies szalondarabját. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország” kiadóhivatalánál Budapest VI. Csengery utca 62.

„Az újvilág csodái” című amerikai dísműnek 6-ik füzeté is megjelent és meg kell vallanunk, hogy minden újabb füzetével a mű mind érdekesebbé és lebilincselőbbé válik. A most megjelent füzetek is igen szép képeket tartalmaznak s ezért ajánljuk olvasóinknak figyelmébe. Egy-egy füzet ára 40 kr.

Zarandokutazás Lourdesbe.

A legutóbbi években, úgy tavaly is több száz főre menő társaság zarandokolt Lourdesbe a kegyhelyre. Nagyon olcsóba jön az utazás, ha egy ily nagyobb társaság vállalkozik közös utra, mert jelentékenyen kedvező engedményeket kapnak mindennéven, — de másrészt a társas együttutazás szórakoztatóbb és mulatságosabb is!

A kik a mult évi zarandok utnak részesei voltak és látták a vezeklő emberek ezrei között a kegyhelyen ezeknek lelki emelkedettségét, enyhülést, elragadó ihletségüket, akkor, midőn színör-színre látták, hogy egy a kegyhelyen imádkozó francia leányzó — ki régtől fogva világtalan volt, — visszanyerte szemévilágát s örömben felsikolt, a sánták és bének elsörjék mankóikat és saját erőikből tovább haladnak a nyugsgó emberáradat között elragadtatással, a világnak minden nyelvén zibongva dicsérték, magasztalták a kegyhely Patronáját a nagy-

hatalmu Boldogságos Szűzet — mondom ki e jeleneteket végig nézte és látta, kedves emlékezéssel váglyk vissza a szép utra, a kegyhelyet viszontlátni.

Ezért résztint azok, kik már a multban részt vettek, résztint azok, kik a multban részt nem vehettek, de a jövőben szeretnének részt venni, szoval többen óhajtották egy ily zarandoklatnak a rendezését, egy elsőrendű utazási vállalat közbejárása folytán, mindennemű kedvezményes feltételek elnyerésével sikerült is keresztül vinni, hogy a Zarandok menet, az ország egyik nemes lelkű főpapjának védnöksége mellett, folyó 1896. évi szeptember 25-én indul. Még pedig akként, hogy Budapestben a központon öszetalálkozó zarandoklók részére Ó méltósága a zarandoklat védnöke isteni tiszteletet tart, előkészítő szent beszéde után a menet megindul a processió a keleti pályadarhoz megy, honnét különvonat Sz. Fehérvár, N.-Kanizza, Pragerhof, Cormons, Udine, Velencez, Verona, Milano, Genova San Remo, Nizza, Toulon, Marseille, Tarbes érintésével Lourdesbe érkezik. Ót napig fog a menet Lourdesben időzni és október 9-én érkezik vissza.

Az utazás költségei:

A vasuti menet és jövetért, az elszállásolásokért, a megálló helyeken étkezésért kocsifuarokért, a hajó vitelbért, szoval teljes ellátásért oda és vissza:

I. osztályu ellátásért 240 forint.

II. osztályu ellátásért 180 forint.

III. osztályu ellátásért 105 forint.

Megállás a következő helyeken:

a) Milanóban 1 nap menet és 1 napon átjövotkor				
b) Nizzában 1 " " " 1 " "				
c) Marseille 1 " " " 0 " "				
d) Lourdes 5 " " " 0 " "				
e) Velencez 1 " " " 0 " "				

A kik óhajtanak részt venni a fenti zarandok társas utazásban csatlakozhatnak a zarandoklathoz bármely vasuti állomáson az ország kegyének ebbeli szándékukat és 1896. évi augusztus hó 15-éig 50 frtnyi előleg beklüdsével, Beszeleányi Beszedits Iván, a nemzetközi utaztatási vállalat képviselője címére, Budapestre, Calvin-tér 4. sz. l. em. 7. czimezve beklüdeni, valamint az uti tervet érdeklő egyéb kérdések dolgában a levelezések végett is mindenkor készségesen áll az érdeklők rendelkezésére. Jelentkezéseket lapunk szerkesztősége is elfogad.

Tisztelettel

A rendezőség.

Közgazdaság.

A végrehajtási törvény.

(K. Ö.) Végrehajtási törvényünk is azon tényezők sorába tartozik, melyek a mezőgazdasági válság fokozásához járulnak. A végrehajtási törvény legfőbb hibája nézetünk szerint abban van, hogy egyoldaluan védi a végrehajtó érdekeit a végrehajtás-szenvedővel szemben, megteremtve ezáltal a végrehajtást szenvedőre azt a méltatlan helyzetet, hogy rab-szolga módra van végrehajtást kényekedvének kitéve a végrehajtás foganatosításig, mely elől hogy az adós menekedjék, sokszor oly egyezség kötéseze vezet, mely súlyosabb kötelezettségeket ró reá, mintha szabad folyást engedett volna a végrehajtásnak. A jogrend legalemibb fogalma szerint nemcsak a hitelezőt, hanem a becsületes adóst is meg kell védenünk, ki a hitelezőt kizárni nem akarja, de a viszonyok mostohasága miatt fizetési kötelezettségének eleget tenni nem tud.

Temérdek az a kár, mit a végrehajtási törvény mezőgazdasági téren okozott. Nemcsak az ingatlan földbirtok, hanem a mezőgazda ingó jószágja, a gazdasági felszerelés s a marhaállomány is áldozatul esik a végrehajtók kapzságának. A végrehajtási törvény pedig nem nyújt védelmet sem a földbirtoknak, sem a gaz-

dasági felszerelésnek. Sőt a gazdasági felszerelés korlátlan kizorgáltatása a kényzszer árverésnek egyenesen utálja a mezőgazdát arra, hogy földbirtokát mind nagyobb terehrel rakja meg. És mindez hagyján, de a földbirtok értékenek ijesztő módon devalvációjá, melyet a Danántul egyes megyében sajnosan tapasztalunk, egyenesen végrehajtási törvényünk igazságtalan berendezésére vezetendó vissza, mely semmi biztosítékot sem nyújt arra, hogy az árverésen eladásra kerülő földbirtok méltányos áron kerüljön eladásra. A földbirtok potom áron való elvesztésére pedig sem jogilag, sem nemzetgazdaságilag nem indokolt, mert méltányos eljárás mellett sokszor az árverést szenvedő mezőgazda abba a helyzetbe juthatna, hogy a hitelezők kielégítése után fennmaradó öszszeggel kisebb gazdaság beszerzésére tétérék képessé. Mig a kikülsőt áron álló kényzszer árverés ezt egyszerűen lehetetlenné teszi.

Már többször hangoztatuk annak szükségét, hogy a foglalás, illetőleg a kényzszer árverés alól feltétlenül kivonandó oly birtokminimium, mely a családos gazda szű megélhetését biztosítja. De ha a gazdának birtokminimiumot mentünk, feltétlenül szükséges annak az elvnek a kimondása, hogy az ingatlanal szerves összefüggésben van a gazdasági felszerelés, mely nélkül értéktelen holt tőke az eladódott gazdára néve sz ingatlan, melyet e nélkül megmunkálni s termőképessé tenni nem tud.

A nyitramegyei gazdasági egyesület az érdem, hogy a végrehajtási törvény égető reformja napirendre kerül. Elfogadott ugyanis egy indítványt, mely a végrehajtási törvény korszerű módosítását tervezi. A tervezet kiindulási pontja az Ausztriában ujonnan életbe lépő végrehajtási törvény, mely sok üdvös, a mi viszonyainkra is alkalmazható rendelkezést tartalmaz. Ezek közül említezt érdemelt a törvény azon intézkedése, mely megakadályozza azt, hogy az ingatlanok kényzszer árverésen potomáron elkötlyavetltesseken, azért bizonyos százalékát állapítja meg a becsértéknek, a melyen alól az ingatlanok el nem árverezhetők. Ezen intézkedés célzata világos. Tapasztalásból tudjuk, hogy az árverési hiénák öszszeszedés utján a minimumra szorítják az eladásra kerülő ingatlanok árát.

Említesre méltó azon intézkedés, mely a vételből kizárja a megvételre képességgel nem bírókat, mi által elkerülhetővé van téve az a képtelenség, hogy az ingatlanok azok birtokába menjenek át, kik legfeljebb az első részlet lefizetésére képesek, a mi új perek és végrehajtásoknak szaporítja a számát. Intézkedést foglal magában annak az esetek a kimondásának, mikor az árverés kimondása helyett a zárgondnoki kezelés lép életbe. Különösen fontos a törvény azon intézkedése, mely a végrehajtás alól kivonja a legközelebbi aratásig szükséges takarmány és alomkészletet, ugyszintén a gazda s családja táplálkozására nélkülözhetetlen háziállatokat.

Lám, Ausztria a mezőgazdasági válság orvoslása tekintetében messze tulszárnyalt bunnünket, a mi közkormányzatánk pedig aludja tovább a boldogok álmát és ebben nem zavarja őket a gazdasztyali ezreinek jalkiáltása, nem a válság fokozottabb kitörése, nem a bürze svindlije, de még az az orkán sem, mely végig sepepte az országot. milliókra menő károkat okozva a gazdáknak. Mikor kezd ébredezni annyira a nemzeti öntudat, hogy a közkormányzat részéről a mezőgazdaság hátrányára szolgáló törvények megváltoztatását remélhetjük?

* **Megszűnt a sertésvész.** A város községére oly nagy anyagi veszteséget hozó s e r t é s v é s z, miután kipusztítá — lehet mondani teljesen — városunk sertés állományát, v e g r e m e g s z ű n t; — minek következtében a földmívelésügyi miniszter a sertészárlatot feloldotta és pedig olyké, hogy most már a heti- és országos sertésvásárok a szokott időben és mód on megtarthatók.

Eladandó könyvek és füzetek.

Isten igéje 6. évf. á. 30 kr. Falusi predikációk 7. 9. és 11. évf. á. 20 kr. — 90 kr. Primitív beszédek, dr. Fellet Ödön pred. 20 kr. Predigten auf alle Sonntage und Festtage, 1—2. Theil von Albu Stolz 1 frt 20 kr. Originelle Kurz-Gefasste prächische Sonntags predigten für das gese Kirchenjahr, von Franz Xaver Weninger, 3 beszéd minden alkalomra, 1 frt 20 kr. Populäre Predigten auf Sonntägliche Feste des Kirchenjahres von dr. Anton Westermeyer, 1—2. Band, 5 beszéd minden alkalomra, 2 frt 50 kr. Volks Predigten auf die Sonn- und Festtage des Kirchenjahres, von dr. Wilhelm Molitor, 1—2 Band, 3 beszéd minden alkalomra, 2 frt 50 kr. Volks Predigten, von Georg Patz, 1—2 kötet 40 kr. Fastenpredigten, Fest-Lob und Gelegenheitsreden von Johan Nepomuk Tschupik, 80 kr. Schmitt Katholische Sonn- und Festtags Predigten 1—2 kötet, 3 frt. Das Katholische Christenthum in seinem Glauben seinem Gebeten und Gnadenmitteln oder Katechis muspredigten über die Gesamt lehre der Christ-katholischen Religion, nach Deharbe's Katechismus ausführlich und populär bearbeitet von Johann Ewangelist Zouliner Beneficet Katechet und Beichtvater im insitute der arme Sobulischwestern in Reibach Jahrgang I—IV A 4. évf. 8 kötet 20 forint helyett 7 frt — Különféle művek: Jus ecclesiasticum universum Pehem 1—2. A két kötet együtt 1 frt. Magyarország helység névtára 1. kötet egytemes rész., 2. kötet betűrendes rész (Dvorzsaak J. kiad. Diszkotésben 12 frt helyett 3 frt. Budavár, mint a pápák jövedő sarkhelye 60 kr. helyett 20 kr. Irta egy katolikus pap. Méhészeti mozaik Irta dr. Fényes Kálmán ügyvéd 5 kr. Lelkesi Congrua ü ye és a püspöki kar 5 kr. A kath. automia szervekedésének szüksége a XII. órában. Irta Hulbese József, 60 kr helyett 20 kr. XIII. Leo Pápa 6 Szentegének körlevele a munkások helyzetéről 5 kr. Megállanak a Nap és Hold. Jozsue csudája, dr. Hufnagel János 5 kr. A kalocsai érseki főmegyéb-n levő Hajósi Odátévo Mária szobrának rövid története Irta Telecsaky 20 kr. Kath. Ortüzek. Költemények s iránydók, irta Nagyovics, 1 frt helyett 20 kr. A r. kath. egyház története Magyar országban. Irta Balics Lejos, 1—2 kötet. I. r. 2 kötet II. r. 2 frt 50 kr. Kath szemle, tagilletmény 1889. évre III. k. 1—5 füzet 50 kr. Kath szemle, tagilletmény IV. k. 1890. évre 1. 2 3. 5 f. 30 kr. Kath. szemle, tagilletmény V. k. 1891. évre 1—5. füzet 50 kr. — A fent jelzett könyvek kaphatók ERŐS LAJOS nyugalmazott acsai h. plebánosnál Székesfejervár (Ferenccziak).

MED.

Dr. Ritscher Zsigmond

fogorvos

a bécsi egyetemi fogászati klinika volt fogorvosa

Székesfejervár, sas-utca 7. szám.

Rendel reggeli 8 órától este 6 óráig.

PERL ARNOLD, Győr szab. kir. város törvényhatósági állatorvosának

JOCKEY FLUIDJA

minden gazdaságban nélkülözhetlen.

Biztosan ható szer a túleröltetett állatok izmainak folytonos jótartásban tartására, valamint a kimerülés, fáradtság, izomosz, valibénáság, időszaki sántaság, a végtagok lobos bántalmái és merevsége eseteiben. — Számos köszönőirat betekintésre áll.

Főraktár: SZENTMIHALYI GYULA gyógyszerárban Győvött.

Egy üveg ára 2 korona.

Lakásváltoztatás!

Alulírott mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy lakásomat

Simor-utca 12. számú házt tettem át. Valamint eddig ugy ezután is a lehető leglelkismeretesebben fogom a nagyérdemű közönség igényeit kiszolgálni.

Eddigi bizalmukat megköszönve magamat továbbra is jóindulatukba ajánlom, szíves megbízatásukat a jövőre is kérve, maradtam kitünő tisztelettel

REVELAND JÓZSEF,
szobafestő és mázoló.

HIRDETÉSEK

felvétetnek kiadóhivatalunkban (Szt.-István-tér 1-szám alatt) a legjutányosabb áron.

Pártoljuk a kitünő hatású erdélyi ásványvizeket!

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ásványvizei.

A „Livia“ forrás-viz
HAZAI SELTERS!
2 liter 29 kr., 1 liter 20 kr., 1/2 liter 15 kr.

Egyetlen élvezeti

vasas-viz. „Széchenyi“
2 lit. 30 kr., 1 lit. 21 kr., 1/2 lit. 16 kr.

Orvosi vélemények szerint a legkitünőbb ásványvizek.

„Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület“

országos ásványvíz raktára: **BUDAPEST, Aradi-utca 58 sz.**

Telefonnál csak a szám 25—15 kérendő.

Székesfejervári főraktár: Imrich Viktor gyógyszerésznél, Reinitz Lipót kereskedőnél.

Kapható mindenütt. — A jövedelem jótékony célra megy.

Használt iskolai könyvek megvételnek a lehető legmagasabb áron, vagy azokat utakra cserébe veszem.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki t. közönségnek jól berendezett

KÖNYVKÖTÉSZESEMET

mindennemű

iskolai és imakönyvek, regények folyóiratok
s minden e szakmába vágó munkák elkészítésére ajánlani.

Szép és tartós elkészítés, jutányos ár.

Szíves pártfogást kérve

kiváló tisztelettel

Kauffman F.

könyvkereskedő és könyvkötészete

Székesfehérvár, Kossuth-utca 5. sz.

Elfogad előfizetéseket mindennemű bel- és külföldi folyóiratokra és dívatlapokra úgy helyben mint vidékre, legolcsóbb árakon.

Nyomatott Számmer Imréné, Székesfejervárott.